

Hversu öruggar eru neysluvörur úr plasti, textíl og málum sem seldar eru í ESB?

Markaðseftirlitsyfirvöld frá 12 aðildarríkjum unnu saman að vöruöryggisverkefni sem framkvæmdastjórn Evrópusambandsins fjármagnaði til að kanna hvort algengar ódýrar vörur innihéldu hættuleg efni.

Hvað var prófað?

Alls 128 sýni fyrir fimm flokka (ódýrar neysluvörur úr plasti, barnaleikföng úr plasti, föt og skófatnaður fyrir börn, barnavörur úr textíl og skartgripir), keypt á netinu og í hefðbundnum verslunum í 12 löndum, voru greind af viðurkenndri rannsóknarstofu í ESB.

Vörurnar voru prófaðar fyrir skaðlegum efnum eins og per- og pólýflúoralkýlefni (PFAS) og þungmálum eins og kadmíum, nikkel og blýi. Meðal prófaðra hluta voru leikföng, búningahlutir, smekkbuxur, sólgleraugu fyrir börn, bolir, borðbúnaður og uppblásnar sundlaugar.

Hvað ættir þú að gera?

- **athugaðu Öryggisgáttina** til að sjá hvort tilkynnt hafi verið um vandamál fyrir sömu vöru og þú hyggst kaupa;

- **kaupu** frá netverslunum sem tilgreina greinilega framleiðanda og dreifingaraðila vörunnar;
- **ekki** sofa með skartgripir – ef þú færð ofnæmisviðbrögð skaltu hætta að bera þá og leita til læknis;
- **forðastu** hættuleg efni eins og PFAS, sem eru í sumum plastefnum og vatnsheldum efnum (þar á meðal sturtuhengjum), með því að velja textíl sem hefur verið meðhöndlaður með náttúrulegu vaxi eða óflúoreruðum áferðum;
- **tilkynntu öryggisvandamál** eða slys vegna vörunnar til neytendaverndaryfirvalda á [Neytendaöryggisgáttinni](#).

Niðurstöður

25 af 128 sýnum (20 %) uppfylltu ekki að minnsta kosti eina af prófunarkröfum.

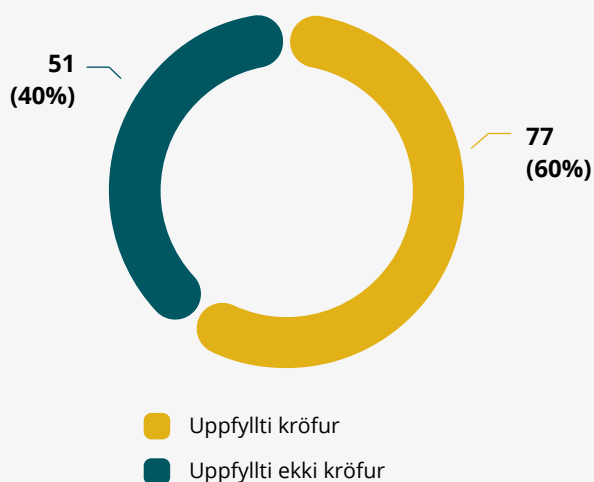
Alls innihéldu 17 af 53 (32%) barnafötum og skóm sem prófuð voru magn af takmörkuðum efnum eins og PFAS og keðjustuttum klóruðum paraffínum (SCCP) yfir leyfilegum mörkum.

Af þeim 12 sýnum af ódýrum skartgripum sem prófaðir voru, innihéldu 4 (33%) of mikið magn af kadmíum, nikkel eða blýi.

Þrjú sýni af 33 (9%) ódýrum neysluvörum úr plasti, svo sem símahulstrum, leikföngum og sturtuhengjum, stóðust ekki prófanir. Tvö innihéldu perflúoroktansúlfónat (PFOS) og það þriðja innihélt of mikið magn af kadmíum. PFOS eru hluti af fjölskyldu per- og pólýflúoralkýlefna (PFAS), svokölluð eiturefni sem eru mikið notuð til að hrinda frá sér olíu og vatni í vörum. Þau brotna ekki auðveldlega niður í náttúrunni eða í mannslíkamanum.

Útsetning fyrir PFAS og þungmálmum eykur hættuna á ónæmisröskun, hormónaójafnvægi, krabbameini, taugaskaða og húðofnæmi. Börn eru sérstaklega viðkvæm fyrir þessari heilsufarsáhrættu.

Hver er áhættan?

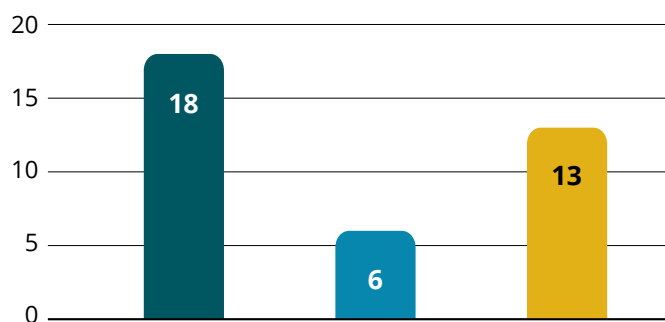
Vegna langvarandi skaðlegra áhrifa þeirra á heilsu og umhverfi eru ákveðin PFAS-efni þegar takmörkuð í ESB. Víðtækari bönn, sem ná þvert yfir hópa, eru til skoðunar.

Sumir „bóhemískir“ skartgripir geta losað skaðlega málma eins og kadmíum, blý eða nikkel, sem geta skaðað nýru og bein, valdið ofnæmi og jafnvel valdið krabbameini.

Hvað gerðu markaðseftirlitsyfirvöld?

18 (35 %) af 51 einu sýni sem stóðust ekki prófanir voru metin sem **alvarleg áhætta**, **6 (12 %)** sem mikil áhætta og **13 (25%)** sem lítil áhætta.

Tilkynningar fyrir **6 vörur** sem taldar voru hættulegar voru birtar á [Öryggisgáttinni](#), Hraðtilkynningakerfi ESB fyrir hættulegar neytendavörur aðrar en matvæli.

Yfirvöld á landsvísu sem tóku þátt í þessu samstarfi gripu til eftirfarandi aðgerða:

- sala á 10 (20 %) af 51 vörum var bönnuð;
- 10 voru afturkallaðar af markaði;
- 6 (12%) vörur voru eyðilagðar;
- 6 voru innkallaðar frá neytendum.

